

Załącznik 1: Diagnoza wyzwań i potrzeb w obszarze objętym programem Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich

1.1. Podsumowanie głównych wyzwań

Fundusze UE alokowane w ramach polityki spójności pozostają wciąż jednym z istotnych źródeł finansowania inwestycji prorozwojowych w Polsce. Wpływ tych środków na rozwój społeczno-gospodarczy kraju oceniany jest zdecydowanie pozytywnie¹, niemniej można go znacznie wzmocnić poprzez lepsze ukierunkowanie interwencji – tak aby przekładał się na długotrwałe efekty i stwarzał podstawy do dalszego dynamicznego rozwoju.

Wizja rozwojowa kraju nakreślona w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) zakłada konieczność wprowadzenia zmian w modelu wykorzystania środków UE w Polsce, tak aby dostępne środki UE były wykorzystywane w sposób jeszcze bardziej efektywny. Zgodnie z SOR temu celowi ma służyć m.in. wzmocnienie powiązania interwencji dokonywanych z udziałem środków UE z krajowym systemem planowania i finansowania rozwoju.

W SOR zdiagnozowano następujące bariery w efektywnym i zgodnym ze strategicznymi założeniami wykorzystaniu środków UE²:

- zbyt niski efekt rozwojowy projektów wybieranych do dofinansowania

Projekty realizowane ze środków europejskich nie zawsze przyczyniają się do osiągnięcia trwałych efektów społeczno-gospodarczych, takich jak miejsca pracy o wysokiej jakości, stabilne dochody podmiotów gospodarczych, wzrost innowacyjności i budowa kapitału terytorialnego. Przyczyną tego stanu rzeczy są m.in. niska umiejętność planowania naborów oraz organizowania naborów niesprofilowanych pod kątem sektorów/branż i technologii kluczowych z punktu widzenia regionu czy kraju, a także niewystarczająca podaż dobrej jakości projektów w części obszarów.

- niska efektywność stosowania form udzielanego wsparcia

Przyzwyczajenie polskich instytucji i wnioskodawców do wsparcia udzielanego w poprzednich perspektywach w formie dotacji skutkuje niewielką gotowością do

¹ Wskaźnik Odsetek respondentów dostrzegających wpływ funduszy europejskich na rozwój Polski osiągnął 84% na koniec 2019 r. (dane za Sprawozdaniem rocznym z wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 w 2019 r.).

² Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., str. 253.

ubiegania się o dofinansowanie oparte na bardziej wymagających zasadach, np. w formie wsparcia zwrotnego, którego zaletą – obok możliwości wielokrotnego wykorzystania tych samych środków w gospodarce – jest także wymuszanie większej odpowiedzialności po stronie beneficjenta w zakresie celów podejmowanych działań i ich skutków.

- niewielkie efekty wsparcia w obszarze innowacyjności

Zasadniczym problemem w osiągnięciu realnych efektów wsparcia udzielanego w Polsce w obszarze innowacyjności jest brak kompleksowego, obejmującego poziom krajowy i regionalny, jednolitego systemu wsparcia innowacyjności. Skutkuje to m.in. zbyt szerokim określeniem inteligentnych specjalizacji, które z założenia powinny służyć wybieraniu do dofinansowania przedsięwzięć ściśle realizujących cele rozwojowe, a także rozproszeniem interwencji na przedsięwzięcia o niskim poziomie innowacyjności.

- niewystarczający potencjał instytucji wdrażających oraz beneficjentów do planowania i realizacji strategicznych przedsięwzięć rozwojowych wpływających na wzrost społeczno-gospodarczy i zatrudnienie

Wśród barier organizacyjno-instytucjonalnych wpływających negatywnie na możliwość wdrażania programów i projektów współfinansowanych przez UE należy wymienić:

- niewystarczające umiejętności beneficjentów do przygotowania dobrej jakości projektów oraz brak umiejętności wnioskodawców w zakresie określania wpływu projektów na rozwój społeczno-gospodarczy;
- deficyty w zakresie umiejętności przygotowania kryteriów i procedur wyboru projektów, realizujących zamierzone cele rozwojowe;
- niska zdolność instytucji do tworzenia wieloletnich planów inwestycji prorozwojowych, wspieranych także środkami UE, i przygotowywania tych inwestycji z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym;
- skomplikowanie mechanizmów i procedur wdrażania programów i projektów skutkujące zmniejszeniem zdolności beneficjentów do generowania projektów realizujących założone cele rozwojowe;

- zbyt wolno zachodzące zmiany w prawie i w procedurach, inicjowane dopiero w reakcji na problem, który się pojawił.
- nieefektywny mechanizm koordynacji środków EFSI z innymi środkami europejskimi

Obecny udział polskich podmiotów w programach zarządzanych centralnie przez KE (np. Horyzont, COSME, a także CEF) to zaledwie ok 1,9%³, co stawia Polskę, biorąc pod uwagę jej wielkość, na jednym z ostatnich miejsc wśród państw UE.

Wśród przyczyn niewystarczającego udziału Polski w programach horyzontalnych należy wskazać m.in.:

- brak spójnej krajowej strategii wykorzystania programów i projektów zarządzanych centralnie przez KE;
- niewystarczające wsparcie systemowe, jak też administracyjno-organizacyjne, dla wnioskodawców w instytucjach macierzystych;
- brak zdefiniowanego centrum koordynującego realizację przez stronę polską przedsięwzięć w ramach wszystkich ww. instrumentów;
- brak współpracy między instytucjami tworzącymi i wspierającymi krajowy ekosystem innowacji, umożliwiającej skuteczne podnoszenie jakości udzielania informacji i pomocy wnioskodawcom w aplikowaniu, jak również koordynacji działań na rzecz synergii środków.

PT FE będzie stanowił odpowiedź na wszystkie zdefiniowane powyżej bariery.

Planowana jest zarówno kontynuacja działań podjętych w perspektywie finansowej 2014-2020, jak też zupełnie nowe interwencje. Przegląd działań podejmowanych w ramach Programu oraz ich związek z kierunkiem interwencji wskazanym w SOR przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1: Wkład PO PT i PT FE w zwalczanie barier zdefiniowanych w SOR w obszarze efektywności wykorzystania środków UE – porównanie działań z perspektywy 2014-2020 i 2021-2027

Kierunek interwencji wskazany w SOR	Działania podejmowane ze środków PO PT w perspektywie 2014-2020	Działania podejmowane ze środków PT FE w perspektywie 2021-2027

³ Dane za 2018 r. opracowane na podstawie źródeł KE dotyczących transferów do państw członkowskich w zakresie części budżetu UE.

Zwiększenie orientacji środków EFSI na projekty przyczyniające się do realizacji celów SOR oraz mających wpływ na innowacyjny i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy	Ze środków PO PT finansowane były ważne działania wspierające przygotowanie i realizację strategii o zasięgu ogólnokrajowym lub ponadregionalnym, które stanowią ramy dla wszelkich inicjatyw realizowanych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020. Umożliwia to lepszą orientację strategiczną funduszy europejskich. Dzięki środkom pochodzącym z PO PT 2014-2020 możliwe jest finansowanie dokumentów dotyczących m.in. polityki rozwoju, polityki regionalnej czy polityki miejskiej, które stanowią podwaliny dla polityki spójności i orientują środki EFSI na cele w nich wyznaczone. Podejmowane zostały działania służące wzmocnieniu i konsolidacji systemu zarządzania rozwojem m.in. poprzez wsparcie przygotowania	Planowana jest kontynuacja działań, których celem będzie wsparcie debaty strategicznej dotyczącej kwestii istotnych z punktu widzenia realizacji polityki spójności, tak aby wymóc koncentrację środków na działaniach o największym wpływie na osiągnięcie celów rozwojowych określonych w strategiach. Planowane są także działania mające wzmocnić zdolność instytucji do tworzenia i stosowania kryteriów i metod oceny pozwalających na wybór projektów o wysokiej wartości i realizujących cele rozwojowe, a także wzmacniające zintegrowane podejście, w tym terytorialne (np. wsparcie sprofilowane dla określonych grup miast czy obszarów, w tym OSI⁴). W szczególności wsparcie może być świadczone przez panel

⁴ Obszary strategicznej interwencji wyznaczone w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

	KSRR 2030 oraz zintegrowanego systemu inwestycji rozwojowych po roku 2020. Ze środków PO PT wspierane były także wybrane przedsięwzięcia wskazane w SOR (m.in. Program dla Śląska, pakiet działań dla samorządów w programowaniu i realizacji rewitalizacji, pakiet działań dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz Partnerska Inicjatywa Miast).	ekspertów, który będzie pełnił rolę doradczą i analityczną.
Zwiększenie udziału wsparcia w formie zwrotnej, zarówno instrumentów finansowych, jak i pomocy zwrotnej w finansowaniu inwestycji rozwojowych.	Realizowano działania o ograniczonym, głównie szkoleniowym charakterze.	Planowane jest podejmowanie działań horyzontalnych, informacyjno-promocyjnych i szkoleniowo-edukacyjnych propagujących formy zwrotne. Ze środków PT FE mogą także zostać sfinansowane działania służące opracowaniu kompleksowego systemu wsparcia zwrotnego oraz modelowych schematów wykorzystania instrumentów finansowych. Dodatkowo

		planowane jest też podjęcie pracy z samorządami nad montażami finansowymi projektów.
Zwiększenie zakresu i efektywności interwencji funduszy w obszarze innowacyjności gospodarki.	Ze środków PO PT finansowany był pilotażowy projekt Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii na rzecz otoczenia instytucjonalnego przedsiębiorstw i rozwoju polityki klastrowej.	Planowana jest kontynuacja realizacji projektów pilotażowych w tym obszarze mających na celu zapewnienie synergii i koordynacji programów innowacyjnych oraz transferu dobrych praktyk w obszarze innowacyjności.
Uproszczenie systemu realizacji projektów finansowanych z EFSI.	Ze środków PO PT finansowana była działalność Podkomitetu ds. Efektywności Funduszy Unii Europejskiej 2014-2020 oraz Forum ds. Uproszczeń Systemu Wykorzystywania Środków Funduszy Unii Europejskich. Rezultatem pracy obu grup była standaryzacja procesów m.in. w zakresie wyboru projektów do dofinansowania, jak również uproszczenie procedur poprzez m.in. zmniejszenie liczby	Planowana jest kontynuacja działań mających na celu wprowadzenie usprawnień, a także promowanie szerszego zastosowania uproszczonych form rozliczeń. W zależności od potrzeb planowane jest powołanie sieci tematycznej lub grupy roboczej poświęconej tematyce kosztów uproszczonych. Koszty uproszczone będą też zastosowane w samym Programie. Podjęte

	obowiązujących wytycznych.	zostaną prace zapewniające większą spójność zasad dla beneficjentów wszystkich programów, a także powstanie wspólny system informatyczny obsługujący i ujednociający całość procesu począwszy od złożenia wniosku o dofinansowanie ^{eu} .
Zwiększenie koordynacji funduszy UE z innymi środkami zewnętrznymi.	Ze środków PO PT finansowana była działalność Podkomitetu ds. Koordynacji Środków EFSI na lata 2014-2020 oraz programów zarządzanych centralnie przez KE. Sfinansowano także analizy nt. poziomu wykorzystywania tych środków oraz barier w ich wykorzystywaniu. W wyniku zainicjowanych prac w ramach Podkomitetu powstał projekt systemu koordynacji programów zarządzanych centralnie przez KE i innych środków. Projekt ten wzbogacony zostanie o wyniki prac grup roboczych pracujących	Planowana jest kontynuacja działań koordynujących fundusze polityki spójności z programami zarządzanymi centralnie przez KE oraz w miarę potrzeby działania służące wzmocnieniu zdolności instytucji i beneficjentów do zarządzania procesem przygotowania wniosków i realizacji projektów w ramach programów horyzontalnych.

	nad zakresem interwencji w poszczególnych CP, a następnie dokument przedłożony zostanie Radzie Ministrów.	

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 kładzie istotny nacisk na rozwijanie kompetencji administracji publicznej. Chodzi o umiejętności niezbędne do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspieranie powiązań między lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W ramach PT FE zostaną też przeznaczone środki na ten cel, zwłaszcza w ramach priorytetu 2. Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano obszary strategicznej interwencji (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie, także w ramach PT FE (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej). Dodatkowo w Strategii przewidziano zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej. Dokument tworzy warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi. Taka współpraca będzie także animowana w ramach projektów finansowanych z PT FE.

Analizując zapisy dotyczące pomocy technicznej w rozporządzeniach z trzech ostatnich perspektyw finansowych można zauważyć widoczną ewolucję tego narzędzia. Początkowo było ono pomyślane jedynie jako dodatkowe środki mające zapewnić wykonywanie przez instytucje obowiązków nakładanych rozporządzeniami. Stopniowo jednak środek ciężkości został przesunięty i do definicji pomocy technicznej zaczęto wprowadzać nowe elementy mówiące o wsparciu potencjału beneficjentów i partnerów. W ten sposób pomoc techniczna przestała być narzędziem do wykorzystania tylko przez tzw. „administrację funduszową”, a stała się odpowiedzialna także za odpowiednie przygotowanie beneficjentów i partnerów do właściwego wykorzystania funduszy europejskich.

O wyzwaniach czekających pomoc techniczną w perspektywie finansowej 2021-2027 zaczęto mówić już w 2017 r., kiedy to Parlament Europejski opublikował Sprawozdanie w sprawie perspektyw pomocy technicznej w ramach polityki spójności⁵. W dokumencie zawarto wiele obserwacji i zaleceń, na których oparte zostały założenia PT FE na lata 2021-2027.

Tabela 2: Wybrane obserwacje i zalecenia Parlamentu Europejskiego zawarte w Sprawozdaniu w sprawie perspektyw pomocy technicznej w ramach polityki spójności i sposób ich ujęcia w PT FE 2027

Obserwacje i zalecenia Parlamentu Europejskiego	Sposób ujęcia obserwacji i zaleceń Parlamentu Europejskiego w PT FE
Pomoc techniczna nie dociera wystarczająco i skutecznie do organów lokalnych i regionalnych, które zazwyczaj mają najmniejszy potencjał administracyjny.	W ramach PT FE będzie istniała możliwość udzielenia wsparcia organom lokalnym i regionalnym. W szczególności będą to jednostki samorządu terytorialnego znajdujące się na obszarach strategicznej interwencji (OSI) oraz te, które dysponują słabszym potencjałem na tle pozostałych beneficjentów. Część wsparcia udzielanego w ramach PT FE będzie miała formę dotacji na realizację projektów (w tym predefiniowanych, pilotażowych i partnerskich) w najważniejszych obszarach z punktu widzenia realizacji polityki spójności. Przykładowo środki PT FE mogą zostać wykorzystane na wsparcie przygotowania lokalnych i ponadlokalnych strategii/planów działań oraz partnerstw, o których mowa w KSRR, co wzmocni potencjał władz

⁵ Sprawozdanie w sprawie perspektyw pomocy technicznej w ramach polityki spójności (2016/2303 (INI)), Komisja Rozwoju Regionalnego, Parlament Europejski, Sprawozdawczyni: Ruža Tomašić.

	lokalnych i regionalnych do realizacji wspólnych projektów finansowanych ze środków polityki spójności. Możliwe będą też działania bezpośrednio służące podniesieniu kompetencji władz lokalnych np. staże, wsparcie eksperckie, programy szkoleń.
Pomoc techniczna ukierunkowana na rozwijanie potencjału ludzkiego musi być wykorzystana do zaspokajania wskazanych wcześniej potrzeb odnoszących się do planów rozwoju pracowników i do specjalistycznych szkoleń dla personelu.	Realizowane w ramach PT FE działania szkoleniowe będą wynikały z planów rozwoju pracowników albo będą poprzedzone analizą potrzeb instytucji i beneficjentów. Poza tym planuje się odchodzić od szkoleń na bardzo ogólne tematy na rzecz bardziej sprofilowanych form podnoszenia kwalifikacji o charakterze bardziej warsztatowym i praktycznym.
Podczas implementacji zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju miast, gdy zadania delegowane są do organów miejskich jako instytucji pośredniczących, często nie otrzymują one potrzebnej pomocy technicznej w celu zwiększenia potencjału.	PT FE uwzględni rolę władz miejskich w polityce spójności oraz potrzebę wypracowania ich silnego potencjału na potrzeby wdrażania działań miejskich, także w ramach wdrażania Agendy Miejskiej UE, Paktu Amsterdamskiego oraz odnowionej Karty Lipskiej. W ramach PT FE przewidziane zostaną środki na budowanie i rozwój potencjału administracyjnego organów miejskich, m.in. w formie konkursów dotacji na realizację projektów (w tym predefiniowanych, pilotażowych i partnerskich) w najważniejszych obszarach z punktu widzenia realizacji polityki spójności.

Potrzeba realnego wdrożenia podstawowych zasad i dobrych praktyk określonych w Europejskim Kodeksie Postępowania w zakresie Partnerstwa.	PT FE będzie stanowił narzędzie umożliwiające praktyczne zaangażowanie partnerów w proces realizacji polityki spójności w Polsce w perspektywie finansowej 2021-2027 poprzez zapewnienie środków na funkcjonowanie sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej. Partnerom zostanie zapewniony udział w szkoleniach, a także możliwość zgłaszania zapotrzebowania na ekspertyzy. Będą także zwracane koszty ponoszone w związku z udziałem w posiedzeniach. Przewidziana jest także kontynuacja finansowania działalności powołanego w perspektywie 2014-2020 Podkomitetu ds. <u>Rozwoju Partnerstwa, a także planowane jest uruchomienie projektów do realizacji przez partnerów spoza administracji.</u>
Ważne jest uwzględnienie instytucji, które nie stanowią części systemu zarządzania, lecz które mają bezpośredni wpływ na wdrażanie polityki spójności i instytucjom tym należy zaoferować pomoc w podwyższaniu i poprawie potencjału i standardów administracyjnych przez kształcenie, wymianę wiedzy, budowanie potencjału, tworzenie sieci kontaktów oraz tworzenie systemów IT	W ramach PT FE na liście beneficjentów, obok instytucji będących częścią systemu zarządzania i kontroli, znajdą się także instytucje horyzontalne pełniące funkcji koordynacyjne i strategiczne lub wykonujące zadania w sektorach kluczowych dla polityki spójności i mających na nią istotny wpływ. Instytucjom tym, w zależności od potrzeb i możliwości, zostaną zagwarantowane środki na rozwój ich

niezbędnych do zarządzania projektami.	potencjału.
W celu ograniczenia nadmiernych trudności proceduralnych pomoc techniczna powinna w przyszłości koncentrować się coraz bardziej na poziomie beneficjenta/projektu, niezależnie od tego, czy dotyczy sektora państwowego, sektora prywatnego, czy też sektora społeczeństwa obywatelskiego, aby zapewnić podaż innowacyjnych i dobrze pomyślanych projektów wpasowujących się w już istniejące strategie unikające zunifikowanego podejścia.	W ramach PT FE będzie podejmowany szereg inicjatyw wspierających beneficjentów i mających za zadanie odpowiednie przygotowanie projektów oraz zapewniających podaż projektów innowacyjnych, wpisujących się w obowiązujące strategie. Cel ten zostanie także wsparty poprzez zapewnienie środków na debatę i planowanie strategiczne.
Zalecenie, aby państwa członkowskie ustanowiły sieć punktów informacyjnych umożliwiających potencjalnym beneficjentom uzyskanie wiedzy o dostępnych źródłach finansowania, programach oraz procedurach otwartych, a także o tym, jak wypełniać formularze wniosków i realizować projekty.	W ramach PT FE przewidziane zostały środki na wsparcie funkcjonowania sieci punktów informacyjnych dla potencjalnych beneficjentów polityki spójności. Przewidziano też środki na promocję tej sieci, zapewnienie odpowiedniej komunikacji na poziomie lokalnym oraz zbudowanie odpowiedniego potencjału komunikacyjnego beneficjentów.
Pomoc techniczną należy traktować jako proste i elastyczne narzędzie, które można dostosować do zmieniających się okoliczności.	System wdrażania PT FE będzie prosty (nie przewiduje się funkcjonowania innych instytucji poza IZ, IA oraz Instytucji odpowiedzialnej za otrzymywanie płatności z KE). Procedury wnioskowania o dofinansowanie i płatność będą nieskomplikowane oraz przewiduje się zastosowanie kosztów uproszczonych w

	Programie.
Pomoc techniczna musi przyczyniać się do stabilności projektów, czyli do ich trwałości, przez koncentrację na kluczowych dziedzinach polityki spójności i dbałość o wyniki w perspektywie długoterminowej. Dotyczy to np. projektów przyczyniających się do tworzenia trwałych miejsc pracy. Pomoc techniczną można w związku z tym wykorzystać do testowania projektów pilotażowych obejmujących innowacyjne rozwiązania.	W ramach PT FE zostaną przewidziane środki na testowanie projektów pilotażowych obejmujących innowacyjne rozwiązania w zakresie lepszego wdrażania funduszy europejskich. Poza tym, w ramach samego Programu będzie możliwe wdrażanie projektów przewidujących innowacyjne rozwiązania z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi oraz opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania zasobami ludzkimi służących jak najbardziej efektywnemu motywowaniu i wykorzystaniu potencjału ludzkiego zaangażowanego w realizację polityki spójności.
Parlament Europejski z zadowoleniem przyjmuje przykład wielopoziomowego systemu wdrażania polityki spójności w Polsce (trzy filary pomocy technicznej), który umożliwia stosowanie bardziej ukierunkowanego na wyniki, skoordynowanego, strategicznego i przejrzystego podejścia oraz przynosi większą wartość dodaną.	Trzy filary pomocy technicznej (tj. priorytety pomocy technicznej w programach regionalnych, priorytety pomocy technicznej w programach krajowych oraz oddzielny krajowy program pomocy technicznej) zostaną utrzymane w perspektywie finansowej 2021-2027.

Zalecenia Parlamentu Europejskiego odnośnie pomocy technicznej muszą być analizowane razem z zaleceniami Komisji Europejskiej przedstawionymi w *Sprawozdaniu krajowym – Polska 2019* w Załączniku D. Komisja Europejska sformułowała w tym dokumencie szereg rekomendacji dotyczących elementów niezbędnych do skutecznej realizacji polityki spójności. Elementy te powinny stanowić fundament gwarantujący efektywną realizację polityki spójności i bez

właściwego ich zaadresowania nie może być mowy o skutecznym wdrażaniu funduszy w perspektywie finansowej 2021-2027. Program Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich będzie stanowił odpowiedź na każdą sformułowaną przez Komisję Europejską rekomendację.

Tabela 3: Rekomendacje Komisji Europejskiej zawarte w Sprawozdaniu krajowym - Polska 2019, Załącznik D i sposób ich ujęcia w PT FE

Rekomendacja Komisji Europejskiej	Sposób ujęcia rekomendacji w PT FE
Programowanie oparte o skuteczną realizację programów regionalnych i najlepsze praktyki z okresu programowania 2014-2020, w tym w ramach inicjatywy na rzecz regionów rozwijających się i inicjatyw dla regionów górniczych w transformacji, a także działanie pilotażowe w województwie lubelskim w zakresie budowania zdolności administracyjnych na wstępnym etapie działań.	PT FE czerpie z najlepszych praktyk zidentyfikowanych podczas wdrażania poprzedniej perspektywy finansowej. Badanie mid-term pokazało, że PO PT 2014-2020 właściwie, zgodnie z potrzebami, wspiera wszystkie trzy funkcje systemu realizacji polityki spójności: strategiczną, wdrożeniową i refleksyjną, a bez wsparcia ze strony PO PT realizacja tych funkcji byłaby silnie zagrożona⁶. Dlatego też podjęta została decyzja o kontynuacji Programu oraz wprowadzeniu dodatkowych elementów ułatwiających jego wdrażanie tj. kosztów uproszonych. Przeanalizowane też zostały dobre praktyki w ramach działań pilotażowych prowadzonych przez KE, w tym zwłaszcza w zakresie budowania zdolności administracyjnych i zostaną one wzięte pod uwagę m.in. przy prowadzeniu działań wpierających potencjał instytucji. W ramach Programu zapewnione zostanie też wsparcie dla

⁶ Ewaluacja śródkresowa Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, Raport końcowy, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy S-TO-S i LB&E Sp. z o. o., str. 10.

	specyficznych grup projektodawców, w tym w szczególności beneficjentów o słabszym potencjale, także z regionów rozwijających się⁷. W odniesieniu do wsparcia potencjału instytucji inspiracji do podejmowanych interwencji dostarczą wyniki działania pilotażowego wdrażanego w województwie lubelskim w perspektywie 2014-2020.
Wzmocnienie zdolności beneficjentów, zwłaszcza w sektorze kolejowym i na obszarach dotkniętych wyzwaniami społeczno-gospodarczymi.	Wzmocnieniu zdolności beneficjentów będzie poświęcony cały priorytet PT FE. W jego ramach zaplanowano m.in. prowadzenie sieci informacyjnej dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, działania szkoleniowe i edukacyjne, dotacje dla projektów predefiniowanych, pilotażowych i partnerskich m.in. dla beneficjentów dysponującym słabszym potencjałem na tle pozostałych beneficjentów z obszarów zmarginalizowanych i tracących funkcje społeczno-ekonomiczne (zwłaszcza jednostek samorządu terytorialnego), wsparcie oferowane przez panele ekspertów w zakresie wyboru i realizacji projektów, wsparcie procesu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie przygotowania i wdrażania projektów oraz wsparcie podejścia terytorialnego we wdrażaniu polityki spójności w perspektywie 2021-2027.

⁷ [Catching-up regions](#).

	Zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną wsparcie zdolności beneficjentów w sektorze kolejowym będzie oferowane w ramach PO odpowiedzialnego za CP 3 (transport).
Odpowiednie uczestnictwo i zwiększenie zdolności partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron w realizacji celów polityk publicznych.	W ramach Programu zapewnione będą środki finansowe na funkcjonowanie sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów spoza administracji publicznej. Partnerom zostanie zapewniony udział w szkoleniach, a także możliwość zgłaszania zapotrzebowania na ekspertyzy. Będą także zwracane koszty ponoszone w związku z udziałem w posiedzeniach. Podejmowane <u>będą też</u> działania <u>będą miały mające</u> na celu włączanie partnerów spoza administracji i budowanie ich potencjału do wzmacniania reprezentatywności podejmowanych przez administrację działań w obszarze polityki spójności. Tym samym Program będzie narzędziem zapewniającym praktyczną realizację Europejskiego Kodeksu Postępowania w zakresie Partnerstwa.
Uproszczenie procedur i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.	Ewaluacja mid-term wykazała, że system naboru i oceny projektów, monitorowania realizacji projektów, rozliczeń finansowych i sprawozdawczości w ramach PO PT 2014–2020 działa sprawnie, nie

	generując zbędnych obciążeń administracyjnych⁸. W związku z powyższym zdecydowano o utrzymaniu systemu oraz wprowadzeniu dodatkowych elementów ułatwiających tj. kosztów uproszczonych. Jednocześnie w ramach Programu zapewnione zostaną środki na inicjatywy mające na celu uproszczenie procedur i zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów polityki spójności w pozostałych programach. W perspektywie 2014-2020 pozytywne efekty w zakresie uproszczeń dla beneficjentów przyniosła działalność Podkomitetu ds. Efektywności Funduszy UE, realizacja Planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów UP na lata 2014-2020, a także działalność Rzecznika Funduszy Europejskich. Inicjatywy te lub podobne będą mogły być realizowane w perspektywie 2021-2027, a ich finansowanie będzie zapewnione ze środków PT FE. W zależności od potrzeb możliwe jest powołanie grupy ds. kosztów uproszczonych, która realizowałaby działania koordynacyjne, edukacyjne i informacyjne z tej tematyki, co przełoży się na większą popularność

⁸ Ewaluacja śródkresowa Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, Raport końcowy, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy S-TO-S i LB&E Sp. z o. o., str. 6.

	tej metody rozliczeń w Polsce. Przewidzane są też inne działania horyzontalne mające na celu zmniejszenie obciążeń, także dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Konsolidacja lub lepsza strategiczna koordynacja programów mających związek z tym samym sektorem lub obszarem geograficznym, jak również lepiej ukierunkowane i mniej zbiurokratyzowane inwestycje w dziedzinie zdrowia.	PT FE pełni kluczową rolę we wspieraniu sprawności administracji odpowiedzialnej za wdrażanie polityki spójności. Komponenty pomocy technicznej w pozostałych programach pełnią funkcję komplementarną w stosunku do PT FE i są elementem wielopoziomowego systemu wdrażania polityki spójności w Polsce. W ramach Programu będą wspierane instytucje horyzontalne (pełniące funkcje koordynacyjne i strategiczne), co zapewni lepszą strategiczną koordynację programów. Ponadto Program będzie pełnił rolę strategiczną i podejmowane będą w ramach niego interwencje w kluczowych obszarach istotnych z punktu widzenia całego systemu wdrażania polityki spójności. W szczególności, z środków Programu zapewniona zostanie koordynacja strategiczna i zarządcza na poziomie Umowy Partnerstwa oraz wsparcie realizacji krajowych i europejskich dokumentów planistycznych wyznaczających kierunki i określających warunki realizacji polityki spójności (m.in. SOR, KSRR, KPO,

	KPM, Strategia Karpacka, Agenda Terytorialna UE 2030, Koncepcja rozwoju kraju, dokumenty niezbędne do utrzymania spełnienia warunków wstępnych – enabling conditions). Dodatkowo zintensyfikowane zostaną działania dotyczące koordynacji funduszy europejskich z programami zarządzanymi centralnie przez KE (np. programami Horyzont Europa, Cyfrowa Europa, Erasmus+, Life, instrumentem Łącząc Europę oraz funduszem InvestEU) oraz z wspólną polityką rolną (WPR). W szczególności wspierane będą synergie między różnymi instrumentami UE w procesie planowania strategicznego, w którym określone zostaną wspólne cele i obszary działań w ramach różnych programów. W perspektywie 2014-2020 pozytywne efekty w zakresie koordynacji przyniosła działalność Komitetu Sterującego ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Inicjatywy te lub podobne będą mogły być realizowane w perspektywie 2021-2027 i finansowane ze środków PT FE.
Określenie obszarów inteligentnych specjalizacji w oparciu o krajowe i regionalne potrzeby oraz potencjał poprawy wyników w zakresie innowacyjności i wspierania wzrostu	Za określenie obszarów inteligentnych specjalizacji odpowiada Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii, które otrzymywało wsparcie ze środków PO PT 2014-2020 w zakresie utrzymania

wydajności.	odpowiednich zasobów i rozwoju potencjału umożliwiającego realizację zadań w obszarze innowacyjności, w tym inteligentnych specjalizacji. Ze środków PO PT 2014-2020 zrealizowany został też pilotażowo projekt na rzecz otoczenia instytucjonalnego przedsiębiorstw i rozwoju polityki klastrowej. Kontynuacja takiego wsparcia będzie możliwa w ramach PT FE.
Szersze wykorzystanie instrumentów finansowych lub wkładów do „modułu państwa członkowskiego” w ramach InvestEU na działania generujące dochód i przynoszące oszczędności.	W ramach PT FE planowane są działania dotyczące koordynacji funduszy europejskich z programami zarządzanymi centralnie przez KE, w tym InvestEU. W szczególności wsparcie w zakresie utrzymania odpowiednich zasobów i potencjału zostanie udzielone jednostce koordynującej InvestEU w Polsce. Planowane jest także podjęcie pracy z samorządami nad lepszymi montażami finansowymi projektów oraz PPP.
Ulepszone zagospodarowanie przestrzenne i zarządzanie projektami, zwłaszcza w obszarach funkcjonalnych.	Wzmocnieniu zdolności beneficjentów m.in. w obszarach zagospodarowania przestrzennego i zarządzania projektami będzie stanowiło bardzo istotny obszar wsparcia udzielanego w ramach PT FE. Zaplanowano m.in. działania szkoleniowe i edukacyjne, konkursy dotacji dla projektów predefiniowanych, pilotażowych i partnerskich, wsparcie oferowane przez panele ekspertów w

	zakresie zagospodarowania przestrzennego i zarządzania projektami oraz wsparcie procesu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w tych zakresach m.in. w obszarach funkcjonalnych.
Poprawa funkcjonalności zamówień publicznych.	Ze środków PT FE planowane jest wsparcie zasobów i potencjału Urzędu Zamówień Publicznych jako instytucji odpowiedzialnej za koordynację obszaru zamówień publicznych w Polsce, <u>ze szczególnym uwzględnieniem tematyki zielonych i innowacyjnych zamówień publicznych uwzględniających aspekt społeczny</u> . W zależności od potrzeb możliwe jest powołanie grupy ds. zamówień publicznych, która realizowałaby działania koordynacyjne, edukacyjne i informacyjne z tej tematyki (także w zakresie zielonych zamówień), co przełoży się na poprawę funkcjonowania tego obszaru w Polsce, zwłaszcza w projektach finansowanych ze środków polityki spójności.

Reasumując, pomimo niewątpliwie dobrych rezultatów i tempa wykorzystywania środków z UE przez Polskę w ramach poprzednich perspektyw finansowych oraz pomimo tego, że przegląd raportów z badań ewaluacyjnych wskazuje, że przyjęty system wdrażania w rozumieniu układu instytucjonalnego i ram proceduralnych jest oceniony jako funkcjonujący właściwie i nie wymagający zasadniczych zmian przed pomocą techniczną nadal stoją liczne wyzwania związane głównie z utrzymaniem potencjału instytucji, wzmocnieniem potencjału beneficjentów i partnerów oraz

zapewnieniem podaży dobrych jakościowo projektów realizujących cele zapisane w dokumentach strategicznych.

1.2. Cele Programu

Zgodnie z przyjętą logiką programowania oraz założeniami określonymi w Umowie Partnerstwa Program nie wpisuje się w cele polityk oraz cele szczegółowe określone odpowiednio w rozporządzeniu ogólnym oraz rozporządzeniach tematycznych.

Program ma charakter horyzontalny, a zaplanowane w nim interwencje przełożą się bezpośrednio na skuteczną realizację celów określonych w rozporządzeniach.

Biorąc pod uwagę pomocniczą rolę PT FE cel główny Programu został określony jako **zapewnienie skutecznego systemu realizacji polityki spójności w latach 2021-2027 w wymiarze strategicznym, wdrożeniowym i refleksyjnym**.

Osiągnięcie celu głównego Programu zostanie zrealizowane poprzez następujące cele szczegółowe oraz odpowiadające im priorytety.

Cel 1: Utrzymanie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków gwarantujących sprawne działanie instytucji

Zmniejszenie alokacji polityki spójności na lata 2021-2027 w porównaniu z perspektywą finansową 2014-2020 przy jednoczesnym wprowadzeniu nowego podejścia do architektury i wdrażania polityki spójności powoduje konieczność podjęcia działań mających na celu odpowiednie utrzymanie zasobów ludzkich i potencjału instytucji wypracowanych w ramach dwóch poprzednich perspektyw.

Utrzymanie doświadczonych specjalistów w celu wykorzystania ich kompetencji i wieloletniej praktyki zostało zdiagnozowane jako kluczowe wyzwanie stojące przed systemem kadrowym w administracji odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy europejskich w kontekście nowej perspektywy finansowej.⁹

Rysunek 1: Powody rezygnacji z pracy kadry wdrażającej FE¹⁰

⁹ Raport końcowy z badania zasobów kadrowych i warunków pracy w administracji rządowej odpowiedzialnej za wdrażanie funduszy europejskich w celu opracowania założeń systemu zarządzania zasobami ludzkimi zapewniającego wysoki potencjał administracyjny instytucji wdrażających fundusze europejskie w przyszłej perspektywie finansowej w latach 2021-2027, PWC, wrzesień 2019, str. 9.

¹⁰ Zgodnie z wynikami Raportu, o którym mowa w przypisie 9.

Poziom wynagrodzeń

Szybszy wzrost płac w sektorze prywatnym stanowi źródło frustracji dla pracowników.

Brak możliwości awansu

Po 10-15 latach, pracownicy realizujący zadania związane z wdrażaniem FE często wyczerпали w praktyce możliwości rozwoju kariery w swojej instytucji.

Rutyna

Część doświadczonych pracowników uskarża się na schematyczność zadań i sztywny podział pracy w zespołach.

Przejsie do kolejnej perspektywy

Dla pracowników na umowach czasowych, przejście do kolejnej perspektywy może stanowić moment odejścia z systemu wdrażania.

Chociaż system w dużej mierze opierać się będzie na instytucjach posiadających doświadczenie z lat 2014-2020 ich funkcjonowanie musi zostać dostosowane do wymagań nowej perspektywy finansowej. Niezbędne będzie nie tylko utrzymanie istniejącego potencjału, ale także jego rozwój. Dotyczy to zarówno zapewnienia odpowiedniej liczby wysoko wykwalifikowanych pracowników oraz stworzenia im warunków umożliwiających skuteczne i efektywne wykonywanie obowiązków związanych z wdrażaniem funduszy europejskich. PT FE będzie stanowił stabilne źródło finansowania takich wydatków – będzie gwarancją utrzymania potencjału administracyjnego niezbędnego do wdrażania funduszy pomimo ewentualnych trudności budżetowych na poziomie krajowym oraz zmniejszy ryzyko, że zajdzie konieczność ograniczenia zakresu działań, także tych umożliwiających rozwój kompetencji pracowników, co stanowi jeden z czynników decydujących o atrakcyjności pracy przy funduszach.

Rysunek 2: Czynniki, które przyciągają nowe osoby do pracy przy FE¹¹

Stabilność i prestiż

System wdrażania FE daje możliwość stabilnego rozwoju kariery w prestiżowych instytucjach administracji centralnej.

Możliwość rozwoju kompetencji

Praca przy funduszach europejskich umożliwia rozwinięcie kompetencji specjalistycznych oraz projektowych.

Poczucie sensowności pracy przy FE

Dla części pracowników, wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy kraju stanowi dodatkowy czynnik zwiększający motywację do pracy.

Atmosfera pracy

W porównaniu do sektora prywatnego, pracownicy systemu wdrażania FE doceniają pozytywne relacje i przyjazną atmosferę pracy.

Ewentualne ograniczenie skali działań byłoby szczególnie niekorzystne z punktu widzenia faktu, że skuteczna i efektywna realizacja polityki spójności wymaga właściwego zaplanowania oraz wdrażania wszystkich procesów oraz narzędzi, tak

¹¹ Zgodnie z wynikami Raportu, o którym mowa w przypisie 9.

aby tworzyły one spójny i kompleksowy system. Co więcej zdecydowana większość obowiązków i procesów o których mówią rozporządzenia musi być wykonywana niezależnie od wielkości alokacji przyznanej państwu członkowskiemu. Także zmniejszenie ilości środków przyznanych Polsce na politykę spójności nie będzie się równało proporcjonalnie mniejszemu zapotrzebowaniu na środki pomocy technicznej, zwłaszcza w tak kluczowej dziedzinie jak wsparcie zasobów ludzkich.

Interwencja PT FE dotyczy – zgodnie z zasadą subsydiarności i komplementarności z komponentami pomocy technicznej w poszczególnych programach – procesów i narzędzi o charakterze horyzontalnym, realizowanych z poziomu Umowy Partnerstwa. Należą do nich m.in. planowanie i zarządzanie strategiczne, koordynacja i monitorowanie, wsparcie roli refleksyjnej oraz wsparcie dla policy makers w kluczowych dla polityki spójności sektorach, zapewnienie odpowiednich kanałów komunikacji i wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami systemu wdrażania polityki spójności, w tym partnerami.

Cel 1 zostanie zrealizowany poprzez **priorytet 1 *Skuteczne instytucje***.

Cel 2: Rozwój potencjału beneficjentów ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru terytorialnego polityki spójności

Jedną z podstaw tworzenia ram prawnych dla okresu programowania 2021-2027 była chęć zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów. Nadmierne skomplikowanie i nieuzasadnione procedury i wymogi stanowią bowiem czynnik zniechęcający do występowania o wsparcie i korzystanie ze środków polityki spójności. PT FE będzie zapewniał środki nie tylko na odbiurokratyzowanie polityki spójności (m.in. poprzez wsparcie instytucji Rzecznika Funduszy Europejskich), ale także zgodnie z rekomendacją Parlamentu Europejskiego¹² na zapewnienie podaży innowacyjnych i dobrze pomyślanych projektów wpasowujących się w już istniejące strategie unikające zunifikowanego podejścia. Przy czym wsparcie w tym obszarze powinno docierać także do organów lokalnych i regionalnych, które zazwyczaj mają najmniejszy potencjał administracyjny.

W tym kontekście szczególne znaczenie ma administracja samorządowa, która odpowiada za realizację największej liczby projektów i której działania mają duże znaczenie dla prawidłowego i efektywnego wykorzystania środków w ramach

¹² Sprawozdanie w sprawie perspektyw pomocy technicznej w ramach polityki spójności (2016/2303 (INI)), Komisja Rozwoju Regionalnego, Parlament Europejski, Sprawozdawczyni: Ruža Tomašić.

funduszy europejskich. Jednocześnie to właśnie na poziomie samorządowym identyfikuje się największe braki w zakresie potencjału administracyjnego do skutecznej realizacji projektów. Skierowanie wsparcia do tej grupy odbiorców jest więc niezbędne dla zapewnienia sprawności działania całego systemu.

W związku z powyższym, jednym z obszarów interwencji PT FE będzie wsparcie skierowane do beneficjentów – zarówno tych znajdujących się na obszarach strategicznej interwencji (OSI) wyznaczonych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego do roku 2030, jak również tych znajdujących się poza ww. obszarem, ale znajdujących się w specyficznej sytuacji i wymagających szczególnego wsparcia eksperckiego, żeby właściwie wykorzystać szanse rozwojowe.

W celu wsparcia beneficjentów w procesie generowania strategicznie przemyślanych, innowacyjnych projektów o wysokiej wartości dodanej organizowane będą m.in. konkursy dotacji oraz zapewnione zostanie wsparcie szkoleniowe i doradcze (w postaci np. panelu ekspertów). Wsparcie będzie dotyczyło tematycznie zdefiniowanych obszarów najważniejszych we wdrażaniu polityki spójności w latach 2021-2027.

Doświadczenia z realizacji inicjatywy KE (np. catching-up regions) wskazują także na potrzebę budowania ponadlokalnych partnerstw, współpracy w realizacji zintegrowanych działań rozwojowych, a także wspierania oddolnych inicjatyw takich jak ZIT, RLKS czy inne narzędzia terytorialne (IIT). Potencjał ZIT został już w dużej mierze zbudowany ze środków PO PT 2014-2020. Jego podtrzymanie, zgodnie z ideą subsydiarności, będzie zadaniem programów regionalnych. Ze środków krajowych będą natomiast wspierane działania przynoszące większą wartość dodaną i przynoszące efekt synergii tj. w szczególności zadania w zakresie komunikacji i wymiany doświadczeń pomiędzy poszczególnymi ZIT, RLKS czy IIT.

Kompleksowe wsparcie dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów będzie również świadczone poprzez sieć punktów informacyjnych, a także poprzez zapewnienie utrzymania i rozwoju wspólnego dla wszystkich programów krajowego systemu informatycznego, który ma zapewnić całościowe i jednolite podejście do obsługi projektu niezależnie od źródła jego finansowania (od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie przez beneficjenta).

Cel 2 zostanie zrealizowany poprzez **priorytet 2 *Skuteczni beneficjenci***.

Cel 3: Zapewnienie odpowiedniej widoczności polityki spójności poprzez właściwą informację i promocję funduszy europejskich

Zapewnienie odpowiedniego eksponowania wsparcia otrzymanego w ramach funduszy polityki spójności stanowi zobowiązanie państwa członkowskiego zgodnie z art. 464 rozporządzenia ogólnego. Działania zapewniające odpowiednią widoczność polityki spójności w Polsce będą realizowane zgodnie ze strategią komunikacji i ukierunkowane na promocję wartości Unii Europejskiej oraz kształtowanie świadomości społecznej w zakresie celów i osiągnięć polityki spójności (np. ochrona środowiska, dłuższe życie, lepsza edukacja, przejrzystość procesu inwestycyjnego). Działania prowadzone w ramach tego celu w ramach PT FE dotyczyć będą informacji i promocji o charakterze horyzontalnym dotyczącym polityki spójności oraz współpracy w dziedzinie komunikacji w ramach wszystkich funduszy objętych rozporządzeniem ogólnym, a także ich komplementarności ze środkami objętymi zarządzaniem bezpośrednim KE.

W celu jak najlepszego dopasowania komunikatów dotyczących funduszy europejskich do potrzeb informacyjnych i sposobu percepcji poszczególnych grup docelowych (w szczególności beneficjentów i potencjalnych beneficjentów) przewiduje się szerokie zaangażowanie partnerów spoza administracji (partnerów społecznych, e-gospodarczych i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji pozarządowych) w działania informacyjne i promocyjne oraz podnoszenie jakości działań realizowanych przez uczestników systemu realizacji funduszy europejskich. Ponadto zapewniona będzie koordynacja wszystkich działań z zakresu informacji i promocji podejmowanych przez poszczególne instytucje zarządzające krajowymi i regionalnymi programami, dzięki czemu realizowane przez te instytucje przedsięwzięcia będą względem siebie spójne i komplementarne.

Cel 3 zostanie zrealizowany poprzez **priorytet 3 Skuteczna komunikacja**.